

Sivistys ja osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittäminen työelämässä
25.4.2022

EPALE
Suomi

SVV-
SIVISTYSTYÖN
VAPAAUS JA VASTUU

Tänään agendassa

- **Sivistys ja aikuisten osaamisen kehittäminen**
- Alkuun lyhyt ryhmätehtävä
- Mistä puhumme, kun puhumme aikuisten oppimisesta? (Opetushallitus ja Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi EPALE)
- Mitä sivistys on? Entä ekososiaalinen ja planetaarinen sivistys? (Vapaa sivistystyö ja Sivistystyön Vapaus ja Vastuu -ohjelma)
- **Tauko n. 5 min**
- Tulevaisuuden kompetenssit, osaamisen vallankumous ja hankkeistuminen
- Kokoava ryhmätehtävä

Mitä tulee mieleen sivistyksestä?

- Keskustelkaa ryhmässä, mitä asioita termi **sivistys** tuo mieleenne.
- Kirjatkaa kaikkia asiat, sanat ja ajatukset Flingaan, jokainen ryhmä luo yhden oman "lapun".
- **Aikaa 5 minuuttia.**
- Väärää vastauksia ei ole, kirjatkaa kaikki: bit.ly/sivistyson

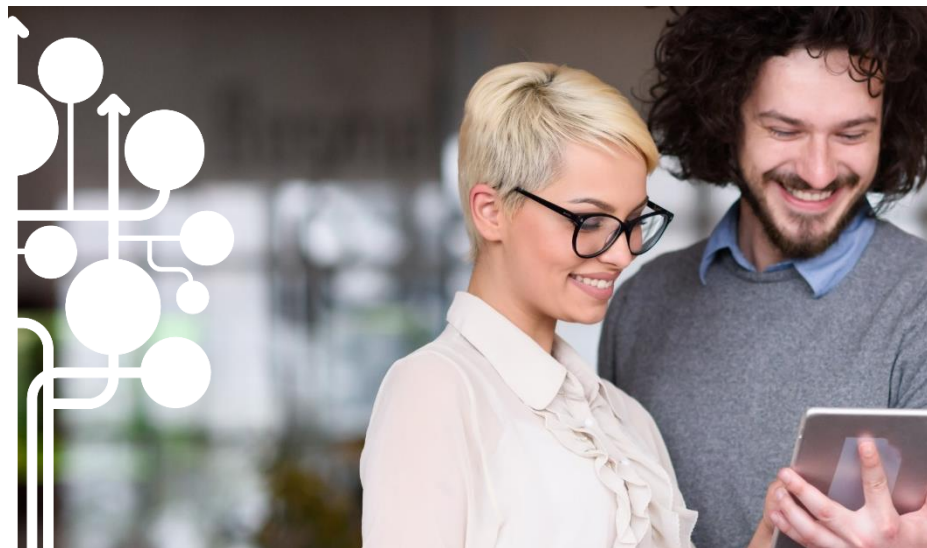
Mistä puhumme, kun puhumme aikuisten oppimisesta?

- **Aikuiskoulutus**, "Ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille" (Tilastokeskus) "Voit suorittaa tutkinnon, täydentää ammattitaitoasi tai opiskella vain omaksi iloksesi" (Opintopolku)
- **Aikuiskasvatus(tiede)**, teoriaa ja tutkimusta aikuisten oppimisesta; ydinkäsitteitä mm. toimijuus, elinikäinen oppiminen, jatkuva oppiminen, sivistys
- **Andragogiikka**, teoria aikuisten oppimisesta (Malcolm Knowles), korostetaan itseohjautuvuutta, oppimistavoitteita, elämäkokemusta, oppimisen mielekkyyttä ja itsearviointitaitoja
- Lainsäädännöllinen määritelmä ja aikuiskoulutustuki

Mistä puhumme, kun puhumme aikuisten oppimisesta?

EPALE, avoin verkko yhteisö **aikuiskoulutuksen** ammattilaisille.

- Tarkoitettu kaikille, jotka työskentelevät aikuisten oppimisen parissa kaikkialla Euroopassa!
- Toimii 30 eri kielellä, **myös suomeksi**.
- Osa jatkuvaa sitoumusta **aikuiskoulutuksen tarjonnan parantamiseksi** Euroopassa.
- Yhteisö, verkosto, työkalu aikuisten osaamisen kehittämiseen.

Aikuisten osaamisen kehittämien

Oppijat

Edunsaajat, jotka hankkivat tietoa oppituntien, opiskelun, käytännön harjoitusten ja muiden menetelmien avulla

- [Hyvinvointi →](#)
- [Vapaaehtoisuus →](#)
- [Oppimisesteet →](#)
- [Tasa-arvo →](#)
- [Nuoret aikuiset →](#)
- [Digitaalinen osallisuus →](#)
- [Maahanmuuttajat →](#)
- [Erityistä tukea tarvitsevat →](#)
- [Seniorikansalaiset →](#)
- [Sosiaalinen osallisuus →](#)

Ympäristöt

Fyysiset tai virtuaaliset ympäristöt, kontekstit ja kulttuurit, joissa aikuiskouluttajat opettavat

- [Yhteisöllinen oppiminen →](#)
- [Ukraina →](#)
- [Koulutus, kriisit ja poikkeusolot →](#)
- [Yhteisölliset tilat →](#)
- [Verkko-oppiminen →](#)
- [Vankilaopetus →](#)
- [Epävirallinen oppiminen ja arkioppiminen →](#)
- ["Second chance" -opinnot →](#)
- [Työpaikalla oppiminen →](#)

Taidot

Kyky toimia hyvin tietyllä alalla tiedon, käytännön ja kyvykkyyden perusteella.

- [Osallistuminen →](#)
- [Luovuus →](#)
- [Perustaidot →](#)
- [Kulttuurinen monimuotoisuus →](#)
- [Digitaaliset taidot →](#)
- [Kulttuuri →](#)
- [Yrittäjyys- ja työllistymistaidot →](#)
- [Taloudellinen lukutaito →](#)
- [Terveyslukutaito →](#)
- [Kielet →](#)
- [Kestävä kehitys →](#)

Toimintapolitiikka

Kehykset, rahoitus ja suunnitelmat, jotka kattavat aikuiskoulutuskentän yhteiset tavoitteet ja menettelyt

- [Yksilölliset oppimistilat →](#)
- [Erasmus+ →](#)
- [Mikrotutkinnot →](#)
- [Toimintapolitiikka ja rahoitus →](#)
- [Hyvät käytännöt →](#)

Laatu

Opetuksen, oppimateriaalin tai koulutusohjelman avulla saavutettu osaamisen taso tai standardit

- [Elinikäinen oppiminen →](#)
- [Taitojen parantaminen ja uudellenkoulutus →](#)
- [Etsivä toiminta ja ohjaus →](#)
- [Laadunvarmistus →](#)
- [Opetusmenetelmät →](#)
- [Validointi ja tunnustaminen →](#)

Mitä sivistys on?

- Vanhoissa murteissa 'sivistäminen' ilmaisi pellavan puhtaaksi harjaamista, roskien ja sileän kuidun erottamista toisistaan.
- Sosiaalisen taustan erot: Kansansivistystyö 1800-luvulla määritteli korkeasti koulutetun eliitin suhdetta kansaan, jota tuolloin edustivat maaseutujen talonpojat ja kaupunkien työväestö.
- Kansallisvaltion mahdollistaja, hyvinvointivaltion rakentaja
- **Snellman:** *Sivistys on ihmisen suhdetta ajan haasteisiin.*
- **Hegel:** *Yksilön vapaudet ja kehittymismahdollisuudet. Yksilö kehittyy moraali-subjektiksi osallistumalla yhteiskunnan instituutioiden toimintaan ja hyväksyy niiden normatiiviset periaatteet omalla järjellään sekä sitoutuu vapaaehtoisesti niiden noudattamiseen, edistämiseen ja korjaamiseen. Sivistys on järkeen perustuvaa yksilöiden sitoutumista yhteisen hyvän harjoittamiseen. (Miettisen 2017 mukaan)*
- *Sivistysajatuksen edelleen kestävä ydin on siinä, että ihminen kehittää kasvatuksen, harjaantumisen ja itsekasvatuksen avulla esiin itsessään luontaisesti olevia potentiaaleja. (Seppo Niemelä, 2002)*

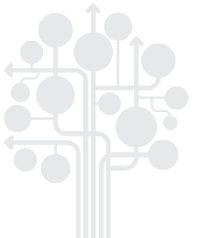
Kansansivistys

- Kansansivistyksen alkujuuret kansanliikkeissä.
- Suomalaisessa kansansivistystyössä keskeisenä ”ideologisena” johtotähtenä on jo ollut Zachris Castrenin vuonna 1929 muotoilema määritelmä – sivistynyt ihminen ja vastuuntuntoinen yhteiskunnan jäsen.
- Kansansivistystyön syntyvaiheessa oppisisältöjä voitaisiin ehkä kuvailla yleisesti sivistäviksi: tiedot ja valmiudet, lukeminen, kirjoittaminen, laskutaito. Kyky muotoilla omia näkemyksiään sekä argumentoida niiden puolesta – liittyvät oleellisesti Pohjoismaisissa tapahtuneisiin merkittäviin yhteiskunnallisiin muutoksiin.
- Teollistumisen logiikan mukaisesti työ(aika) ja vapaa-aika irrottautuvat vähitellen selkeästi toisistaan. Kansansivistystyö suuntautuu tämän kehityksen myötä sisällöllisesti entistä selkeämmin kansalaisten vapaa-aikaan.

(Petri Salo 2002)

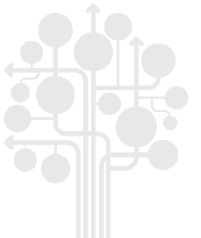
- Kansasta yksilöihin (1960-luku), kansansivistys > vapaa sivistystyö. *Jotakin oleellista yhteisöllistä menetettiin, kun vapaa kansansivistystyö muuttui vapaaksi sivistystyöksi ja toiminnan yhteys kansalaisyhteiskuntaan ja demokratiaan heikkeni.*

(Seppo Niemelä, 2002, Kansansivistyksen kadottaminen näkymä (journal.fi))

Sivistys – prosessi vai lopputulos?

- Asioiden toivottu luonne: oppineisuutta, järkevyyttä, tietämistä
- Yksilön, yhteisön vai yhteiskunnan ominaisuus?
- Sivistyä, sivistää (itseään/muita), sivistynyt, sivistyneistö
- Kansansivistys, kansanvalistus (valistus, valo)... haasteet kääntää käsitettä eri kielille (folkbildning, bildung...)
- Tarkastelutavat: Kontekstisidonnaisuus (aika, paikka jne.), institutionaalisuus (organisaatiot) tai tietyt työmuodot (opintopiiri, dialogi, keskustelu)
- *Ketkä nykyisessä keskustelussa asettuvat sivistyksen kohteiksi, ketkä saavat luoda uutta sivistystä ja keiden vastuulla on viedä sivistyksen perinnettä eteenpäin?* (Ulpukka Isopahkala-Bouret, Aikuiskasvatus 2020)

SIVISTYS+-PROJEKTI

Sitran uudessa Sivistys+-projektissa luodaan ja vahvistetaan keskustelua sivistyksestä, jotta sivistys antaisi meille entistä suuremman valmiuden uudistua ja vastata nykyajan viheliäisiin ongelmiin. Sivistys+ haluaa rakentaa ja vahvistaa sivistystä, joka luo merkityksellisyyttä ja hyvinvointia kulutuskeskeisyyden sijaan.

Welcome to an online pre-seminar

Bildung-gospel: a salvation to wicked problems

Wednesday 9.2.2022 at 13-17 EET

AITU2022, Esiseminaari

BILDUNG

INCLUSIVE LIFELONG
LEARNING SYSTEMS

Field:

Policy and advocacy

Duration:

1.12.2020 - 31.5.2023

Project coordinator:

Christin Cieslak, EAEA

christin.cieslak (at) eaea.org

This project has been funded with the support from the European Commission (Erasmus+ programme KA2)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

#BildungALE

Ekososiaalinen sivistys

- Maailmanlaajuiset viheliäiset ongelmat (wicked problems): ilmastonmuutos, monimuotoisuuden katoaminen, epidemiat, köyhyys, sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus
- *Jotta kasvatuksella, koulutuksella ja sivistyksellä olisi yhteisesti jaettu suunta, tarvitaan keskustelua siitä, millaisessa maailmassa ja yhteiskunnassa haluamme vastaisuudessa elää ja kuinka sellainen tulevaisuus rakennetaan.*

(Salonen & Joutsenvirta 2018. Vauraus ja sivistys yltäkülläisyyden ajan jälkeen. Aikuiskasvatus.)

- *Ekologisten ja sosiaalisten kysymysten yhteistarkastelu sekä elämää ylläpitävien tekijöiden tärkeysjärjestyksen sisäistäminen muodostavat ekososiaalisen sivistyksen perustan. ... Ekososiaaliseen sivistykseen kasvettaessa on pohjimmiltaan kyse sellaisten ihmisen vapauksien ja vastuiden ymmärtämisestä, jotka perustuvat riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä. Perimmäisenä inhimillisen kasvun tavoitteena – joka koskee kaikkia ihmisiä ja instituutioita – on sellainen sivistys, joka vahvistaa luottamusta tulevaisuuteen.*

(Salonen & Bardy 2015. Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. Aikuiskasvatus.)

Ekososiaalinen sivistyskäsitte

VASTUULLISUUS

- Eettisen huolenpidon piirin laajentuminen (maailman ihmiset, elollinen ja eloton luonto, tulevat sukupolvet)

IHMISTENVÄLISYYS

- Yhteistoiminta
- Yhteisen elämän rikastaminen

KOHTUULLISUUS

- Mitä tarvitaan vähemmän ja mitä enemmän hyvään elämään?

SYSTEMINEN MAAILMANSUHDE

- Maailman hahmottaminen ekososiaalisena systeeminä
- Ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen todellisuuden yhteistarkastelu

Kuva: Erkka Laininen

Vapaa sivistystyö

Tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta (Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632).

- Koko Suomen kattava, yli 300 oppilaitoksen järjestämä opinto-, kurssi- ja koulutustoiminta tavoittaa vuosittain noin miljoona osallistujaa.
- Toiminnan päävolyymin muodostaa vapaatavoitteinen ja omaehtoinen opiskelu.
- Lisäksi vapaan sivistystyön organisaatiot järjestävät monipuolisesti toisen asteen ammatillista koulutusta, avointa korkeakouluopetusta, lasten ja nuorten taiteen perusopetusta, työllisyyskoulutusta, maahanmuuttajakoulutusta, nuorisotakuukoulutusta, täydennyskoulutusta sekä perusopetusta ja lukiokoulutusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset

A house-shaped diagram with an orange roof and a white body. The body is divided into four quadrants by a vertical and a horizontal line. The top-left quadrant is labeled 'Kansalaisopistot' with '181 kansalais- ja työväenopistoa' below it. The top-right quadrant is labeled 'Opintokeskukset' with '12 kpl' below it. The bottom-left quadrant is labeled 'Kansanopistot' with '84 kpl' below it. The bottom-right quadrant is labeled 'Kesäyliopistot' with '20 kpl' below it. Below the entire house structure is a separate box labeled 'Liikunnan koulutuskeskukset' with '11 urheiluoopistoa' below it.

Kansalaisopistot 181 kansalais- ja työväenopistoa	Opintokeskukset 12 kpl
Kansanopistot 84 kpl	Kesäyliopistot 20 kpl
Liikunnan koulutuskeskukset 11 urheiluoopistoa	

Kuva: [Opintokeskukset](#) | [Opintokeskukset r.y.](#)

Hankkeistuminen

- *Tutkimuksemme osoittaa, että aikuiskasvatuksen perinteisiin sanastoihin on työntynyt sosiaali- ja työllisyyspalveluille ominaista sanastoa ja tulkintoja.*
- *Kun aikuiskasvatuksen tavoitteet ja rahoitus määräytyvät entistä enemmän Euroopan unionin kaltaisista ylikansallisista työllisyys-, sosiaali- ja inklusiopoliittisista ohjelmista, aikuiskasvattajien mahdollisuudet määritellä omaehtoisesti toimintansa tarkoitusta ja sisältöä kaventuvat.*
- *Tutkimamme hanke oli vain yksi esimerkki yhä massiivisemmasta kansallisesta ja kansainvälisestä hanketoiminnasta, josta aikuiskasvatustoimijoiden ja -tutkijoiden olemassaolon oikeutus ja resurssit riippuvat.*

(Heimo, Tapanila, Ojapelto, Heikkinen 2020. "Voimaannuttava vapaaehtoinen vertaisohjaus" aikuiskasvatuspolitiikkaa muovaamassa. Esimerkki maahanmuuttajien työllistämishankkeesta. [LINKKI](#))

- *Projectification is a wide range of processes of change in which organizational actors transform and adapt to practices, assumptions, values, beliefs, and rules.*
- *Projectification means consistency in working procedures and a common language. Projects are attractive because of their contradictory logic: At the same time being flexible but supporting control. The values and practices of bureaucracy are disguised in concepts such as social investment and innovations, collaboration, and transformation.*

Fred, M. 2020. Local government projectification in practice – a multiple institutional logic perspective. Local Government Studies 2020, VOL. 46, NO. 3, 351–370.

Sivistystyön Vapaus ja Vastuu (SVV) -ohjelma

Ohjelman tarkoituksena on vapaan sivistystyön tutkimuksen ja koulutuksen vahvistaminen, alan tutkijoiden ja toimijoiden vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Vuonna 2011 sopimus Vapaa Sivistystyö ry:n (VST), Tampereen ja Itä-Suomen yliopistojen sekä Åbo Akademin välillä.

Opinnäyte- ja harjoitteluyhteistyö, yhteisjulkaisut, alueelliset ja valtakunnalliset keskustelutilaisuudet sekä tieteen yleistajuistamisen työpajat.

Kerää sivuilleen tietoa vapaan sivistystyön graduista ja väitöstutkimuksista.

SVV -
SIVISTYSTYÖN
VAPAAUS JA VASTUU

Tulevaisuuden kompetenssit

- KIERTO -hanke, kiertotalousosaaminen
- *Planetaarinen kriisi tekee vastuullisuusasiantuntijoista aikuiskouluttajia* (LINKKI): Aikuisten ympäristötietoisuuden lisääminen viestintä- ja neuvottelutaitojen avulla
- EME-hanke: Maahanmuuttajan työllistyvyys ja ”yhteiseurooppalaiset työnantajien odotukset vaadittujen tulosten saavuttamiseksi” (LINKKI, kts. kuva)
- (Kriittinen) medialukutaito, itsensä johtaminen, hyvinvointitaidot..

Arvioi kuinka hyvin otat / harjoittelija ottaa vastuuta

Soveltuu ammattiin 5 4 3 2 1 Ei sovellu ammattiin

Vastuu
Yhteistyökyky
Täsmällisyys
Itsenäisyys
Kiinnostuksen osoittaminen
Motivaatio
Halu oppia
Siisti ulkoasu
Kyky käsitellä kritiikkiä
Kyky puhua vakavista asioista
Hierarkkisen järjestyksen hyväksyminen
Oman vuoron / tapaamisen odottaminen
Suunnittelu eteenpäin
Laadittujen työvuorojen hyväksyminen

Kokoava ryhmätehtävä: Mitä sivistys on?

- Vastatkaa seuraaviin kysymyksiin:
 - Mitä sivistys on? (luokaa sivistykselle oma määritelmä)
 - Miten ekososiaalinen ja planetaarinen sivistys näkyvät elämässänne?
- Kirjatkaa vastaukset Flingaan, jokainen ryhmä luo yhteensä kaksi "lappua" Flingassa olevien otsikoiden alle.
- Aikaa 15 minuuttia.
- bit.ly/sivistyson2

Löydät meidät somesta!

EPALE

Suomi

[@EPALE_FI](https://twitter.com/EPALE_FI)

[Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi](#)

[Aikuisten matkassa](#)

[Aikuisten matkassa](#)

[@epale_fi](https://www.instagram.com/epale_fi)

[EPALE – Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi](#)

SVV-
SIVISTYSTYÖN
VAPAAUS JA VASTUU

[@SVastuu](https://twitter.com/SVastuu)

[Vapaa Sivistystyö ry - Fritt Bildningsarbete rf](#)

Materiaalia

- Miettinen, R. (2017). Aikuiskasvatus, sivistys ja työn tulevaisuus. *Aikuiskasvatus*, 37(2), 84-95.
- Seppo Niemelä 2002. Kansansivistyksen kadottaminen. Aikuiskasvatus. [Kansansivistyksen kadottaminen näkymä \(journal.fi\)](#)
- Värrö, V-M. (2019). Ekologisen sivistyksen kasvatusfilosofisia lähtökohtia. In M. Arnala, J. Peltonen, & R. Huttunen (Eds.), *Samalta viivalta 13 : Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2019* (pp. 105-133). PS-kustannus.
- ARTO O. SALONEN & MARJATTA BARDY 2015. Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. Aikuiskasvatus. [LINKKI](#).
- JYRI MANNINEN & RIINA NOKELAINEN 2021. Ekososiaalinen sivistys haastaa vapaan sivistystyön. Aikuiskasvatus. [LINKKI](#)
- Bildung-projekti. Mitä on sivistys ja miten se liittyy aikuiskoulutukseen? [Bildung-Finland.pdf \(eaea.org\)](#)
- SVV ja Sivistystori-blogisarja: [Sivistystori-blogi – Sivistystyön Vapaus ja Vastuu](#)
- Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä (toim. Jenni Pätäri, Sini Teräsahde, Aaro Harju, Jyri Manninen & Anja Heikkinen) 2019. Helsinki: SVV & VST ry. [LINKKI](#)

Kysymyksiä kiitos!

Linda Juntunen, linda.juntunen@jotpa.fi

Satu Heimo, satu.heimo@sivistystyo.fi

EPALE
Suomi

SVV-
SIVISTYSTYÖN
VAPAAUS JA VASTUU